

У НОМЕРІ:

Від редакції

Гришина І. І.

Хто заплаче? 2

Моя методика

Карпуть Н. В.

Формування національної свідомості учнів засобами українознавства 4

З конспектом на урок

М'ястківська Н. М.

Прислівник як частина мови.
Уроки з теми. 7 клас 12

Галига В. О.

Пунктуація в простому реченні.
Особистісно зорієнтований урок. 10 клас 38

Петрученко А. М.

Види складних речень. Пунктограми
в складному реченні. 11 клас 43

Проектні технології

Яровенко Т. С.

Навчальний проект за філософською
та громадянською лірикою Івана Франка 50

Література рідного краю

Білоус І. І.

Мистецькі зустрічі. Листування
Тараса Шевченка і Григорія Квітки-Основ'яненка.
Літературний проект 66

Філологічні студії

Гінзбург М. Д.

Українські займенникові іменники
кожний, усякий, жодний: проблема
правильного слововживання залежно
від статі позначуваних осіб 76

Пам'ятаємо

Степаненко М. І.

Не зарубцюється на серці рана...
(Трагедія мого роду і народу) 82

Від редакції

Зміст журналів «Вивчаємо українську мову
та літературу» за 2015 рік 86

• «Вивчаємо українську мову та літературу» — 08402, 95927 • Журнал з книжковим додатком — 08403, 37051 •

№ 34–36 (434–436) • ГРУДЕНЬ 2015 р. • ЗАСНОВАНИЙ У СЕРПНІ 2003 р. • ВИХОДИТЬ ТРИЧІ НА МІСЯЦЬ •

За сприяння Міністерства освіти і науки України • Учасники проекту: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди

УКРАЇНСЬКІ ЗАЙМЕННИКОВІ ІМЕННИКИ КОЖНИЙ, УСЯКИЙ, ЖОДНИЙ: ПРОБЛЕМА ПРАВИЛЬНОГО СЛОВОВЖИВАННЯ ЗАЛЕЖНО ВІД СТАТІ ПОЗНАЧУВАНИХ ОСІБ

М. Д. Гінзбург, доктор технічних наук, професор, м. Харків

У статті досліджено правила вживання кількох займенникових іменників залежно від статі позначуваних осіб. Показано, що українська мова традиційно вживає цих займенникових іменників у формі середнього роду, коли йдеться про осіб обох статей одночасно або про людей взагалі. Таке вживання простежено у творах письменників української класичної та сучасної літератури, а також у фахових текстах доби українізації. На прикладі українських перекладів М. Рильського деяких творів російських письменників показано відмінність норми у використанні займенникових іменників.

Ми сиділи, загубивши розуміння власності рук. Ми хилилися одне до одного, як дуб і лоза, і кожне з нас було то дубом, то лозою.

Ю. Яновський «Майстер корабля»

Подана цитата з роману «Майстер корабля» (1928) відомого українського письменника Юрія Яновського (1902–1954) наочно ілюструє питомі українські правила вживання власне-зворотного займенникового іменника один одного, детально розглянуті в нашій попередній статті [3], та узагальнювальних займенникових іменників, що й будуть предметом цієї розвідки.

Займенникові іменники — це різновид займенникових слів, що, «як і власне-іменники, у структурі речення виконують (у типових випадках) формально-синтаксичні функції підмета і сильнокерованого другорядного члена речення і семантико-синтаксичні функції суб'єкта, об'єкта, адресата, знаряддя і под.» [1: 187].

Їхні загальні граматичні характеристики детально викладено в новітньому граматичному описі української мови [1: 187–202], де, зокрема,

відзначено, що «іменниковість розгляданих займенників виявляється і в наявності в них притаманних іменникові морфологічних категорій, хоча з деякими модифікаціями. Займенниковим іменникам, які становлять підклас іменників, властиві категорії відмінка, числа й роду і, крім того, в них чітко виявлена категорія істот/неістот» [1: 188]. Проте своєрідність семантики займенникових іменників порівняно із власне-іменниками полягає в тому, що вони «не містять конкретної назви предмета і вказують на певні предмети лише в конкретній ситуації. Такі займенники поза контекстом або ситуацією абсолютно не зрозумілі мовцєві або слухачеві...» [1: 187].

В українському мовознавстві займенникові слова *кожний, усякий (всякий), жодний* раніше класифікували як займенникові прикметники (займенники-прикметники [4: 155]), що їх у певних контекстах подібно до інших прикметників уживають в іменниковому значенні. Проте а [1: 190, 200–203, 206–207] зазначено, що в тих контекстах, де вони виконують атрибутивну функцію, це дійсно займенникові прикметники, а в тих, де — іменникову функцію підмета і сильнокерованого другорядного члена речення, їх треба вважати займенниковими іменниками прикметникового походження (субстантивованими займенниковими прикметниками). Проблеми правильного слововживання виникають лише, коли ці займенникові слова виконують іменникову функцію.

Займенникові іменники *кожний, усякий (всякий), жодний* мають форми всіх трьох родів, а *усякий*

(*всякий*) — це й форму множини [1: 201]. У конкретних контекстах вони можуть позначати лише чоловіків, лише жінок або одночасно осіб обох статей, що робить актуальним дослідити норми і традиції їх уживання з гендерного погляду.

Гендерний аспект мови все частіше стає предметом досліджування. Зокрема, установлено гендерні особливості функціонування займенників, іменників, дієслів і деяких оцінних прикметників. Проте поза увагою залишилися такі важливі займенникові іменники, як *кожний*, *усякий (всякий)*, *жодний*, що їх широко вживають у художній літературі, текстах Конституції, кодексів, у перекладах міжнародних документів з прав людини. А питоми норми вживання саме цих займенникових іменників залежно від статі позначуваних осіб є однією з характерних особливостей української мови, якою часто нехтують під впливом російської мови, що має інші гендерні норми.

ТРАДИЦІЙНЕ ВЖИВАННЯ ЗАЙМЕННИКОВИХ ІМЕННИКІВ КОЖНИЙ, УСЯКИЙ (ВСЯКИЙ), ЖОДНИЙ

Зазначені займенникові іменники, «вирізняючи окрему особу з сукупності подібних», у «такий спосіб поширюють узагальнення на всю множинну осіб. Зокрема, займенниковий іменник *кожний* указує <...> на те, що вирізняювана з певної сукупності особа виявляє спільність з іншими особами цієї сукупності» [1: 201], тоді як займенниковий іменник *усякий* в одних контекстах є синонімом до *кожний*, а в інших позначає будь-яку людину [9, I: 771]. У сучасній літературній мові займенникового іменника *жодний* уживають тільки

в заперечному значенні *ні один* [9, II: 542; 11: 275], поширюючи заперечення на всю множинну осіб.

Отже, *кожний* й *усякий (всякий)* — це стверджувально-узагальнювальні займенникові іменники, тоді як *жоден (жодний)* — заперечно-узагальнювальний.

Не викликає сумніву, що цих займенникових іменників треба вживати в чоловічому або жіночому роді, коли йдеться лише про чоловіків або лише про жінок відповідно (табл. 1). Труднощі виникають, коли множина (сукупність) складається з осіб обох статей. О. Курило писала: «Де нема потреби визначити певний рід, чоловічий чи жіночий, а мова взагалі про людину мовиться в її збірному значінні, або коли невідомо, за кого говориться, за чоловіка чи за жінку, то прикметник або займенник-прикметник, правлячи за підмет або прямиий предмет (прямиий додаток — *М. Г.*), стоїть у формі ніякого роду (середнього роду — *М. Г.*)», — та проілюструвала це такими прикладами: *Всяке знає, що й досі козацькі пісні співає сільський люд; Кожне розуміє, яка то велика в письменстві сила* [4: 155].

Таку саму рекомендацію дає М. Сулима: «Ні-яким родом ще характеризують якийсь загал, збірність, де просто немає й потреби або можливості визначити рід осіб чи речей (ті бо особи чи речі, напр., різних родів)» та надає такі приклади: *Всяке на Україні лютих ворогів собі мало* (П. Куліш). <...> *Присягу не кожне зрадить* (Л. Українка) [10: 15–16]. Зауважимо, що в наведених цитатах ми обмежилися прикладами, що містять займенникові іменники, досліджувані в цій статті.

Таблиця 1

Правила вживання займенникових іменників залежно від статі позначуваних осіб

Про кого йдеться	Займенникові іменники:		
	<i>кожний</i>	<i>усякий (всякий)</i>	<i>жодний</i>
про чоловіків	чоловічого роду:		
	<i>кожний (кожен)</i>	<i>усякий (всякий, усяк, всяк)</i>	<i>жодний (жоден)</i>
про жінок	жіночого роду:		
	<i>кожна</i>	<i>усяка (всяка)</i>	<i>жодна</i>
про осіб обох статей або людей взагалі	середнього (ніякого) роду:		
	<i>кожне</i>	<i>усяке (всяке)</i>	<i>жодне</i>

Як відомо, середній (ніякий) рід є «найабстрактніший за своїм граматичним значенням і лексичним наповненням» [7: 145]. На думку І. Огієнка, «назва „середній” зовсім невдала», бо «на початку, за глибокої давнини, існували тільки два роди, як то й природно: чоловічий та жіночий, що й досі позосталися в деяких мовах світу, напр. у мові французькій, що т. зв. середнього роду не знає. Але з бігом часу те, що позосталося поза цими двома головними родами, коли рід ясно не окреслювався, створило рід неозначений чи ніякий» [6: 164–165].

Щоб підтвердити думку І. Огієнка щодо термінів *ніякий рід* і *середній рід*, порівняймо лексичні значення слів *ніякий* і *середній*: перше означає «будь-який, який би не був» [9, V: 431], тоді як друге — це «проміжний за своїми ознаками, властивостями між двома крайніми, протилежними ознаками, властивостями» [9, IX: 135]. Очевидно, що за критерієм «відповідність лексичного значення терміна позначеному ним поняттю» [13: 13–14] термін *ніякий рід* є прозорішим за термін *середній рід*. Можливо тому, саме термін *ніякий рід* був єдиним терміном для цього поняття в Правописі 1928 року [14: 29–32]. Його вживали у своїх засадничих працях провідні мовознавці «золотого десятиріччя» О. Курило, О. Синявський, М. Сулима та ін. Проте в Правописі 1933 р. [15: 27–29] цей термін замінено на *середній рід*, спільний із російським терміном *средний род*.

М. Сулима зазначає, що «українська мова дуже широко вживає форм *ніякого роду*, виявляючи ним найрізноманітніші нюанси думки» [10: 13] і подає 11 значеннєвих варіантів, з яких лише останній він позначає як неправильний з погляду мовної норми. Під номером VI у цьому переліку зазначено традицію вживати середнього (ніякого) роду за наявності осіб або предметів різних родів, що є загальною і поширюється й на інші субстантивовані займенникові прикметники (наприклад, *той*) та субстантивовані власне прикметники (наприклад, *мале, велике, старе, убоге* тощо).

Зазначений мовний факт зафіксовано в розділі «Займенник» (автор — І. Матвіяс) академічної праці «Сучасна українська літературна мова. Морфологія» (1969), де зазначено, що «займенники кожний, усякий можуть уживатися у формі середнього роду, хоч особи, що узагальнюються цими займенниками, бувають чоловічого і жіночого роду: *бігають Петро і Оріся, кожне з півбулкою у руках* (П. Мирний); *А що ж, панове, — пан*

мовляє, — нічого не робив!.. Мене усяке добре знає! Суддею був, для себе жив... (Л. Глібов)» [11: 293].

У нашій статті [2: 77] наведено численні приклади, що підтверджують зазначені вище рекомендації О. Курило та М. Сулими. Додамо кілька прикладів з української класичної літератури до початку українізації:

- *І хто тільки бачив, як вони з поля повернули в гай, усяке зараз домислялось, куди вони простують* (П. Куліш «Чорна Рада»);
- *Тут кожне бачитиме, що звела вас до купи неминуча потреба, що живете ви на віру, бо ніп не звінчає вчетверте!* (М. Коцюбинський «На віру»);
- — *То хіба жодне з нас не буде йти серединою стежки. Грудюю зле йти! — Ще й ослабнеш з того! — сказав він із здержуваним усміхом, і вона усміхнулася* (О. Кобилянська «Земля»);
- *А кожне знає, що коли у людини заведеться багато грошей, то не тільки йому кортить погуляти, нічого путнього не робити, але ж хочеться ще бути принаймні бодай зокола паном!* (В. Королів-Старий «Злидні»).

Подано приклади такого вживання з творів класиків української літератури доби українізації:

- *Весела робота — це втіха і мета життя. Коли кожне знає, куди прикласти своїх рук, як каменяр знає, куди ляже кожний камінець у стіні, — як радісно тоді жити і як жваво підносяться людські будівлі!* (Ю. Яновський «Майстер корабля»);
- *І от вони зараз такі близькі йому і між собою, такі прості й спізнані, а за мить підуть кожне в свій дім, у свою любов, у свої думки, в свої нахили, в свої розумності й дурниці* (В. Підмогильний «Місто»);

та повоєнної української класичної літератури:

- *Скільки мені цей безхозний собор нервів коштує... Кожне глузує, розігрує, ти ж чув! Вигадав, каже, потьомкінську штучку!* (О. Гончар «Собор»);
- *Коли проходили парочку, залякнули в поцілункові, обоє вдали, ніби нічого не помітили, і далі йшли, мов чужі, кожне по своєму боці шосе, і мовчали вперто й затято, неначе вороги* (П. Загребельний «Диво»);
- *Тітка, насупившись, мовчить, і жодне з людей не усміхається на жарт...* (Є. Гуцало «Голодомор»).

На цю характерну рису вживання займенникових іменників *кожне, усяке, жодне* в українській мові можна натрапити й у творах сучасних письменників. Напр.:

- ...на всіх простінках і склепіннях так само мовчало бляклі, розмиті віками жінки й чоловіки, і **кожне** мало ті самі нетутешні, набряклі еклезіастівським смутком всевідання очі (О. Забужко «Музей покинутих секретів»);
- Це так **усяке** прийде в хату й зачне забирати усе, що йому понаравиця... (О. Забужко «Музей покинутих секретів»);
- ...упритомнивши собі, що **жодне** з них двох так і не спитало в другого справжнього імени,... (О. Забужко «Музей покинутих секретів»);
- Але **найдивніше** у всьому цьому те, що ми всі, ні, **краще** сказати, **кожне** з нас, одного разу й собі **викине** подібну штуку і стане мерцем (Ю. Андрухович «Дванадцять обручів»);
- А в мене **самих тільки братів та сестер дев'ятеро**. І **кожне** ходить у заручниках (В. Шкляр. «Залишенець»).

Зазначене слововживання фіксуємо й у фахових текстах доби українізації. Зокрема, у своєму підручнику М. Наконечний писав: «**Кожне** із нас повинне усвідомити собі, що, як для нашого письма „годитця“, „б'єця“... — то недозволенні правописні помилки, отак, з другого боку, для живої мови вимова: б'єть-ся, качеч-ці... — річ геть недопустима» [5: 214]. А О. Курило зазначала: «Кожний бо суб'єкт не тільки пасивно сприймає, а і творить мову. Але в цій творчості сваволі не може бути, і своє, індивідуальне **кожне** мусить підганяти під віками збережену підставу, щоб підійти під мислі народів» [4: 214].

В укладеному ще за радянських часів Російсько-українському словнику сталих виразів (І. О. Вирган, М. М. Пилинська. — Х. : Прапор, 2002) чітко пояснено, як треба вживати займенникових іменників **кожне**, **кожний** (**кожен**), **кожна**: *Каждый из нас* — (обобщенное) **кожне** з нас; (ч. р.) **кожний** (**кожен**) з нас; (ж. р.) **кожна** з нас.

Зазначене традиційне слововживання частково залишилося в живій мові, бо навіть на інтернет-форумах та в блогах де-не-де можна побачити такі конструкції: *17.09.2012 завершила роботу мандрівна виставка «Кожне має право знати свої права»* (сайт «Чернігівський монітор»); *У Різдвяній Академії є курси не тільки для мам. Важливим елементом Різдва вважаються ясла, але не кожне знає, як їх правильно збудувати і розставити фігурки: Христа, Діви Марії та інших. Представники локального товариства, що займається будівництвом різдвяних ясел, пропонують чоловікам відповідні курси.* (сайт *Deutsche Welle*).

Отже, коли йдеться про осіб обох статей або людей взагалі, українських займенникових іменників **кожний**, **усякий** (**всякий**), **жодний** правильно вживати у формі середнього (ніякого) роду (табл. 1), тобто **кожне**, **усяке** (**всяке**), **жодне**.

ЧИ НАДАЄ СТИЛІСТИЧНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ ВЖИВАННЯ ФОРМ КОЖНЕ, УСЯКЕ (ВСЯКЕ), ЖОДНЕ?

Дехто вважає, що вживання форм середнього (ніякого) роду **кожне**, **усяке** (**всяке**), **жодне** надає текстові зниженого стилістичного забарвлення, що не властиво фаховим текстам, зокрема законодавчим актам. така думка хибна. Справді, «раз-у-раз народня українська мова вживає ніякого роду, щоб підкреслити якийсь почуття взагалі до котроїсь особи; це може бути і симпатія і антипатія, а з контексту, звичайно, буває видно, що саме хочуть виявити ніяким родом. У письменницькій українській мові ніякий рід із таким значінням так само не абияк поширений, хоч і рідший, ніж у народній фразі» [10: 16], проте це стосується зовсім інших контекстів.

Як зазначав О. Пономарів, «підкреслено негативного (іронічного, сатиричного) забарвлення набувають форми середнього роду, коли вони **контрастують з одночасно застосовуваними** до тієї самої особи категоріями чоловічого або жіночого роду» [7: 147]. Те саме стосується і підкреслювання середнім (ніяким) родом почуттів симпатії (ніжності, пестливості) до дорослих осіб або малих дітей певної статі.

Отже, негативної чи позитивної оцінки певній реальності надає не сама форма середнього (ніякого)

роду, а чергування родових форм, протиставлення їх [12: 275]. Проте такого контрасту ми не спостерігаємо щодо узагальнювальних займенникових іменників *кожне, усяке (всяке), жодне*, бо їх уживають не стосовно однієї особи конкретної статі, а щоб поширити узагальнення на певну множину осіб обох статей (жінок і чоловіків), вирізняючи окрему особу з цієї множини.

Оскільки вживання форм середнього (ніякого) роду *кожне, усяке (всяке), жодне* не надає тексту негативного чи позитивного стилістичного забарвлення, то це уможливує широко вживати їх не лише в розмовному, художньому і публіцистичному, а й в офіційно-діловому і науковому стилях.

ПОРІВНЯННЯ НОРМ УЖИВАННЯ ЗАЙМЕННИКОВИХ ІМЕННИКІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА РОСІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНИХ МОВАХ

У російській академічній граматиці *всякий і кождый* не належать до займенникових іменників (рос. *местоимение-существительное*), їх уважають займенниковими прикметниками (рос. *местоименное прилагательное, местоимение-прилагательное*), що їх, подібно до інших прикметників, іноді вживають в іменниковому значенні особи [8; 41].

Відмінність у вживанні названих займенникових іменників в українській та російській мовах наочно підтверджує порівняння оригінального російського тексту «Ночь перед Рождеством» М. Гоголя з його українським перекладом «Ніч проти Різдва» М. Рильського та «Конек-Горбунук» П. Єршова з його українським перекладом «Горбоконик» так само М. Рильського (табл. 2).

Отже, у контекстах, де йдеться одночасно про осіб обох статей, з огляду на історично сформовану норму і традицію української літературної мови треба вживати займенникових іменників середнього (ніякого) роду *кожне, усяке (всяке), жодне*, що відповідає принципу гендерної толерантності.

З наведених прикладів випливає, що найуживанішим з цих займенникових іменників є *кожне*, тоді як *усяке (всяке)* та *жодне* вживають рідше, часто-густо заміняючи синонімічними займенниками *будь-хто* та *ніхто* відповідно. Перевага, яку дають останнім формам, пов'язана з граматичними відмінностями між цими синонімами: *ніхто* і *будь-хто* — це власне займенникові іменники, тоді як *жодне* й *усяке (всяке)* — субстантивовані займенникові прикметники.

Займенникові іменники середнього (ніякого) роду *кожне, усяке (всяке), жодне* не змінюють стилістичної нейтральності тексту, що дає змогу широко вживати їх не лише в розмовному, художньому і публіцистичному, а й в офіційно-діловому і науковому стилях. Тому радимо вчителям, звертаючись до учнівського колективу, у якому є і хлопці, і дівчата, уживати саме форм середнього роду, наприклад,

Таблиця 2

Порівняння текстів російських творів з їхніми українськими перекладами М. Рильського

Оригінальний російський текст	Переклад М. Рильського
Н. В. Гоголь «Ночь перед Рождеством»	М. Гоголь «Ніч проти Різдва»
<i>Таким-то образом, как только черт спрятал в карман свой месяц, вдруг по всему миру сделалось так темно, что не всякой бы нашел дорогу к шинку, не только к дьяку</i>	<i>Таким от побитом, скоро чортяка сховав до кишені своєї місяця, враз по всьому світу зробилося так темно, що не кожне знайшло б дорогу й до шинку, не то що до дяка</i>
<i>Солоха кланялась каждому, и кождый думал, что она кланяется ему одному</i>	<i>Солоха вклонялася кожному, і кожне думало, що то йому самому</i>
<i>Не прошло нескольких дней после прибытия его в село, как все уже узнали, что он знахарь</i>	<i>Не минуло й тижнів кілька, як прибув він до села, а всяке вже знало, що він характерник</i>
<i>Плетня видны были только одни остатки, потому что всякой, выходявший из дому, никогда не брал палки для собак в надежде, что будет проходить мимо кумова огорода и выдернет любую из его плетня</i>	<i>З ліси тільки рештки бовваніли, бо ж усяке, як рушало з дому, ніколи не брало дрючка од собак, надіючися, що йшовши побіля кумового городка і висмиче собі якого схоचे з його ліси</i>
П. П. Ершов «Конек-Горбунук»	П. Єршов «Горбоконик»
<i>У Ивана красных платьев, Красных шапок, сапогов Чуть не десять коробов; Ест он сладко, спит он столько, Что раздолье, да и только!</i>	<i>Носить одяг він шовковий, Шиті золотом шапки Ще й на рипах чобітки; Їсть він тільки мед та сало, — Кожне б жити так бажало!</i>

кожне з вас повинне усвідомити собі, кожне з вас має право, усяке може переконатися, жодне з вас не виконало правильно завдання тощо. Таке слововживання є характерною особливістю української мови, що відрізняє її від російської, яка має інші гендерні норми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вихованець І., К. Городенська. Теоретична морфологія української мови : академ. граматики укр. мови. — К. : Пульсари, 2004.
2. Гінзбург М. Гендерні особливості української мови, на які треба зважати // Українознавчий альманах. — К. ; Мелітополь, 2012. — Вип. 9. — С. 75–83.
3. Гінзбург М. Д. Український взаємно-зворотний займенник **один одного**: проблема правильного слововживання / М. Д. Гінзбург // Вивчаємо українську мову і літературу. — 2015. — № 19–21 (419–421). — С. 74–78.
4. Курило О. Уваги до сучасної української літературної мови. — К. : Основи, 2004.
5. Наконечний М. Українська мова : програма-конспект з додатком про новий правопис український. — Х. : Рух, 1928.
6. Огієнко І. Наша літературна мова. — К., 2011.
7. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : Підручник. — К. : Либідь, 1992.
8. Русская грамматика. Т. 1: Фонетика. Фонология. Ударение. Интонация. Словообразование. Морфология. — М. : Наука, 1980.
9. Словник української мови : в 11 т. — К. : Наук. думка, 1970–1980.
10. Сулима М. Українська фраза : коротенькі начерки. — Х. : Рух, 1928.
11. Сучасна українська літературна мова. Морфологія [За ред. І. К. Білодіда]. — К. : Наук. думка, 1969.
12. Сучасна українська літературна мова. Стилїстика [За ред. І. К. Білодіда]. — К. : Наук. думка, 1973.
13. Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять : ДСТУ 3966-2009. — К. : Держспоживстандарт України, 2010.
14. Український правопис. — Х. : Держ. вид-во України, 1929.
15. Український правопис. — Х. : Радянська школа, 1933.

Мова — інструмент, через посередництво якого людина формує думку й почуття, впливає на інших людей і зазнає їхнього впливу.

Л. Єльмслев

Поставте собі за мету в новому році — опанувати електронні технології та полегшити свою роботу!

Замовляйте «Електронний конструктор уроку»! Створюйте власні уроки на базі вже наявних на дисках!

Для користування дисками потрібно: — бути впевненим користувачем ПК; — мати комп'ютер на роботі; або вдома; — бути готовим витратити 60 хв на встановлення диска.

На 80 % більше вільного часу!

На диску ви знайдете готові конспекти уроків та презентації із застосуванням різноманітних прийомів роботи з можливістю швидкого редагування.

- Повна версія уроку.
- Презентація до уроку.
- Конспект уроку.

Матеріали диска будуть доступні тільки після встановлення програми. Детальна інструкція — на коробці диска.

Українська література		
Код	Клас	Ціна
3.0 20EKY240	5 клас	99,00
3.0 20EKY329	6 клас	99,00
20EKY10	7 клас	75,00
2.1 20EKY28	8 клас	99,00
20EKY23	9 клас	75,00
20EKY83	10 клас. Стандартний та академічний рівні	75,00
20EKY84	11 клас. Стандартний та академічний рівні	75,00

укр. мова, формат CD

2.1 Детальніше про переваги версій дисків читайте на сайті
3.0 <http://book.osnova.com.ua> в описанні товару.

Замовляйте диски вже зараз!
<http://book.osnova.com.ua>

Замовлення можна зробити:
За телефоном: (057) 731-96-35; на сайті <http://book.osnova.com.ua>.
Вартість поштової доставки
Україною — 12,95 грн. Тарифи інших
перевізників дізнайтеся додатково.

ОСНОВА
СШАДНОВА ІТІНКА